

Ojczysty - dodaj do ulubionych / Ciekawostki językowe

WALONKI

O J C Z Y S T Y – D O D A J
D O U L U B I O N Y C H

Ciężkie i ciepłe, nieprzemakalne, wyścielone wojłokiem buciory, wkładane na nogi, gdy szykuje się praca w błocie, słońcu i trudnych warunkach terenowych to WALONKI. To takie „śmiechowe buty” – atrybut żołdaka, wieśniaka lub prymitywa, pojawiający się w rozmaitych dowcipach, anegdotach czy żartach. Na sposób postrzegania WALONEK (albo WALONKÓW) nałożyło się kilka czynników. Kojarzone są z Rosją i rosyjskim wojskiem (samą formę WALONKI zapożyczyliśmy z rosyjskiego – ros. валенки [wAlenki]), a więc „dziedziczą” konotacje związane z rosyjskim żołdakiem, łączy się je także z obrazem wsi w jej niesielskim wymiarze – ze znojną robotą w polu, w oborze, w chlewie, z pejoratywnym obrazem chłopa. W definicjach słownikowych nacisk kładziony jest na wojłokową wyściółkę: ‘buty wojłokowe’ [SW], ‘wysokie buty wojłokowe, noszone głównie w Rosji’ [SJP Dor], ‘ciepły wojłokowy but z cholewką’ [SJP PWN; USJP]. Kiedy mówimy o jednym bucie, to mówimy o tym WALONKU (rodzaj męski po formie rosyjskiej) albo o tej WALONCE (rodzaj żeński uzyskany na gruncie polskim) – rodzaj można sobie wybrać, trzeba tylko pamiętać, by konsekwentnie stosować formy fleksyjne: ta WALONKA – tej WALONKI, tych WALONEK; ten WALONEK – tego WALONKA, tych WALONKÓW.